

1999. április - **Dolores, a szépséges hastáncosnő** Ghazi Mona Dolorest az álmai vezérlik. *De becsületére legyen mondva, általában meg is valósítja azokat. Most éppen egy gazdag arab olajsejkről álmodik. Ez persze legalább félig tréfa, hiszen két arab férfi már van az életében: az édesapja és a férje. Az olajsejk úgy kerül a képbe, hogy például Dubaiban gyakran kap jómódú araboktól (kedvező) ajánlatokat. A hölgy azonban egyelőre nem fogadókész.*

Dolores álmvilága akkor kezdett valósággá válni, amikor hastáncosnőként a Ki mit tud? döntőbe jutott. Az időtájt, érettségi után döntenie kellett, hogyan tovább. Sem édesanyját nem akarta követni a főkönyvek birodalmába, sem édesapját a műszaki tudományokéba, maradt a tánc.

ELSŐ TÉTEL: MAGDOLNA

A hetvenes években hazánkban tanuló szíriai fiatalok egyike szemet vetett Dolores édesanyjára, Magdolnára. Az egymásba habarodó fiatalok esküvőt akartak, de kiderült: csak azok a szír állampolgárok köthetnek házasságot, akik letöltötték katonai szolgálatukat. Ezt állítólag a szír nőszövetség érte el, mondván, ha a külföldön tanuló férfiak megnősülnek, akkor ki marad az értelmiségi nőknek. Egy, a várandósságot igazoló papír azonban segített. Nem a gólya váratlan látogatása siettette a frigyet, sőt a derék fészekrakó addig elkerülte házuk táját. A „diagnózis” nem sokat tévedett, mert hamarosan a jelek arra utaltak, hogy megszületik a baba. Világra is jött, és Mona Doloresnek keresztelték. A férj elhelyezkedett, és már nem akart hazamenni. Fia, Basel megszületése után elkezdett fájni Magda gerince. Mégis úgy döntöttek, irány Szíria. A két és fél éves szolgálat nem olyan hosszú, ott lesznek egymás közelében, aztán majd hazajönnek. Megérkeztek Latakiába, a Földközi tenger partján fekvő százezres kikötővárosba.

- Előtte már jártam ott - meséli Magdolna asszony -, tetszett, mert minden olyan elvarázsolt volt. Szeretettel fogadtak, kiszolgáltak. én is alkalmazkodtam, de nem várták el, hogy átvegyem az ottani öltözködést, viselkedést. Ugyanúgy öltöztem mint itthon, nagyon mini szoknyát hordtam, de vendégségbe nem vettem föl kivágott ruhát.

Ott nap mint nap fölvonul a rokonság és a baráti kör. A családokban sok a gyerek, a nagy amerikai kocsikban egymás hegyén-hátán kazlazznak a purdék. A legterhesebb az volt, hogy az állandó jövés-menés miatt a lakásuk átjáróházzá vált., Bár a háztartása nem volt jól felszerelve, s nem kapott mirelitet sem, mindennap főzött a gyerekeknek. A bevásárlás is nehezebb, naponta kellett öt-hat kisebb boltban vásárolni. Latakiában a tenger miatt állandóan fúj a szél, – s talán emiatt is – kiújult a betegsége.

– Sokat kínlódtam, injekcióztak, röntgeneztek, de nem gyógyultam meg – idézi fel gyötrelmeit Dolores édesanyja. – Nyolc hónap után hazajöttem a két gyerekkel. Abban bíztam, hogy itthon meggyógyulok és visszamegyek. Kórházból kórházba kerültem, eltelt egy év, lassan enyhültek a panaszaim, de nem jöttem rendbe.

A férje eljött látogatóba és Dolorest magával vitte Szíriába. A levelek egyre ritkábban jöttek, egyre kevesebbet telefonált és már nem nagyon kérdezgette, hogy mikor érkezik. Fél év múva

érezte, hogy valami nincs rendben. Elhatározta, hogy utazik. Férje már nem küldött repülőjegyet. A végkifejlet kiszámítható.

MÁSODIK TÉTEL: DOLORES ÁLMAI

Amikor édesapja visszavitte, azt akarta, hogy kislánya végleg maradjon ott. Az első osztályban kezdett, de jól ment a tanulás és a másodikban folytatta az évet.

- Milyen volt az arab iskola?
- Mindenből 9-es és 10-es osztályzatot volt. Az órákon nyikkanni sem mertünk, mert hamar előkerült a nádpálca.
- Megtanultad a nyelvet?
- Úgy beszéltem arabul, mint most magyarul. De miután hazajöttünk, „átmentem” magyarba. Csak később kezdtem újra érdeklődni az arab kultúra iránt. Törve beszélem a nyelvet.
- Milyen volt a rokonság?
- Apámnak hat testvére, és mindegyiknek 6-8 gyereke van. Jól éreztem magam, mert vendégszeretőbb népet aligha találunk. Nagyon jó volt otthon - mondja árulkodó elszólással. - De, együtt élni nehezebb, mert meg kell felelni az elvárásoknak.
- Vallásiaknak?
- Nem, mert apám családja nem túzottan vallásos.
- Te itt születél és megkeresztelték...
- Igen, de a muzulmánokat ez nem érdekli. Ha az apám muzulmán, akkor én is az vagyok. Tehát választhatnék.
- Szíriában milyen ünnepeket ültetek meg?
- A karácsonyt, húsvétot, de az ottaniakat is.
- Karácsonyfátok is volt?
- Persze. élnek ott arab keresztények, ők is így ünneplik.
- A ramadánt tartották?
- Igen. Olyankor csak éjjel ehettek. Egyébként gyakran összejött a család és nagy vacsorák voltak.
- Mi volt a menü?
- Bárány- és csirkehús sok zöldséggel, szósokkal, sajttal. Nagyon finom a töltött padlizsán is. és elmaradhatatlan a tea, amit nem citrommal isznak.
- Milyenek a fiúk?
- Szíriában az unokatestvérek is gyakran összeházasodnak. A rokonfiúk hevesen udvaroltak, és féltékenyen figyelték, kihez szólnak két szóval többet. Ha egy bulin rajta felejtettem a szemem egy fiún, azt felhívásnak vették. Apám is minden nap kérdezgette, hogy melyikük tetszik. A második látogatásomkor már nagyon igyekezett férjhez adni.
- Gondoltál arra, hogy ott maradsz?
- Szóba került, hogy érettségi után kimegyek, de meggondoltam magam. Jól érzem magam,

olyan, mintha hazamennék, de egy idő után elvágom. Aztán meg visszahúz a szívem. Fura ez az egész. Az biztos, hogy nem tudnék ott élni. Európában nőttem fel, a kötöttségeiket már nem viselném el.

- Például miket?
- Nő egyedül nem mehet ki anélkül, hogy meg ne szólítanak.
- Mert csinos?
- Aki nem szép az is jobb, ha eltakarja az arcát. Utcán egyébként nőknek tilos ismerkedni.
- Hogy' öltöznak a nők?
- Nagyon változatosan. Oda is eljut a párizsi divat, a nagyobb városokban, a felsőbb körökben sokan hordanak európai viseletet, de nem ajánlott sportosan, szexisen öltözni. Az a biztos, ha minél többet eltakarsz magadból.
- Milyen szokásuk tűnt rokonszenvesnek?
- Talán az, hogy a rokonok, ismerősök délutánonként meglátogatják egymást, beszélgetnek, teázgatnak.
- Mi az amit nem vennél át?
- Mindenki pletykálgodik, azzal van elfoglalva hogy a másikat figyeli. A szomszédok mindenbe beleszólnak, tanácsokat adnak. Bizonyos felekezethez tartozó családoknál a férfiak és a nők nem szórakozhatnak együtt, de a vallási ünnepeket is külön kell eltölteniük. A ramadán idején a férfiak külön vacsoráznak, a nők nem léphetnek be.
- A nők egyenjogúsága hogy' áll?
- A fiatal lányok szenvednek a lakásban, nem tudnak mit kezdeni magukkal, legfeljebb az erkélyről nézegetnek, pedig szórakoznának ők is. A lányok csak szűzen mehetnek férjhez, s ha kiderül az ellenkezője, akkor vissza lehet adni a szülőknek. Persze a mai fejlett orvostudomány már sok mindenre képes – mosolyodik el huncutul.
- Mi a helyzet a házastársi hűtlenséggel?
- Ha nő tette, régen megölhették érte, ha férfi, akkor „annyi baj legyen”. Ezt nem lehet elfogadni.
- Mi vonz mégis oda?
- Ezt nagyon nehéz megfogalmazni. Talán a miliő, a hangulat.
- Amikor eljöttél öröm vagy szomorúság volt benned?
- Ezt nagyon nehéz megmondani. Más lett köztünk a kapcsolat, emiatt haragudtam is apámra, de az elválás olyan volt, mint egy nagy tördőfés a szívembe.

Amikor kérdik tőle, hol tanulta a hastáncot, azt válaszolja, hogy élt arabok között, és neki is a vérében van. Tizennyolc évesen érzett rá az ízére, amikor másodszor járt Szíriában. Itthon gyakorolta a mozgást és rájött, hogy neki is van hozzá érzéke.

- Ezt a táncot abban a kulturális közegben minden lány „érzi” – magyarázza Dolores –, vagyis tudja hogy miként kell külön mozgatnia a csípőjét a törzsétől. Marokkótól Törökorszáig a helyi sajátosságok szerint járják. A legutóbb Szíriában, részt vettem az egyik unokatestvérem

esküvőjén, sokan felpattantak és már rázták is magukat a zenére. Tehát élő hagyomány, de annak nem örülnek a szülők, ha valaki hastáncos akar lenni. Ám ha profi szeretne válni, akkor sokat kell gyakorolnia. A hastánc világszerte elterjedt, nálunk is divatba jött. Napjainkban már nem néptánc, hanem pontosan koreografált színpadi szólótánc.

Érdekes ellentmondása az arab világnak, hogy a nők sok helyen fátyol mögé rejtik arcukat, ugyanakkor ilyen erotikus táncot kultiválnak. Általában nincsenek sztriptízbárok, a férfiak erotikus látvány iránti igényét is ez elégíti ki, hiszen látják a táncosnő lábát, hasát, dekoltázsát. E táncot a franciák nevezték el hastáncnak, hiszen az arab neve, a raks sharki azt jelenti: keleti tánc. A gyökerei az ókori Egyiptomba vezethetők vissza, bár a pontos eredetét nem ismerjük. Az akkori táncos szertartások az isteneknek szóltak. A keleti tánc mozdulatainak legfeljebb akkoriban lehetett pontos jelentése. Később a kalifátusokban vált a szórakoztatás művészetévé. Ám a táncosok még akkor is nagy tekintéllyel bírtak, és külön szoba járt nekik. Az arab világban a zene nem kötődik a valláshoz, mert nem akarták, hogy elvonja a figyelmet az imától. A Korán pedig nem nagyon ajánlja a fedetlen női testrészek vizsgálatát. Egyiptom egyik leghíresebb táncosnője az HBO-nak azt nyilatkozta, hogy ő vallásos muzulmán, de nem érzi munkáját Allah tanításaival ellentétesnek, mert felvidítja az embereket. Az egyiptomiak mondása szerint, a Nílus meg a piramisok nélkül még csak megvolnának, de hastánc nélkül nem élet az élet. Ez a műfaj megenged bizonyos súlyfelesleget, sok ismert táncosnő van jó súlyban. Dolores is hízzhatna, de ő így érzi magát jól, s az európai elvárásoknak is ez felel meg jobban.

A művésznő három évvel ezelőtt némi költőpénzzel a zsebében az Egyesült Államokba tette át működési körletét. Floridában megismerkedett egy – nem fogják kitalálni – libanoni arab fiúval, aki olyan, amilyet keresett, de eddig nem talált. Samer nyitott gondolkodású amerikai állampolgár, elfogadta kedvese táncos ambícióit, és büszke volt rá.

- Elmentünk Libanonba, Samer bemutatott az édesanyjának, és arab rítus szerint muszlim esküvőt tartottunk. A sejk összeadott bennünket, s ez ott polgári és egyházi házasság egyaránt. Kendővel letakarták a hajamat, - ami nem lehetett könnyű, Dolores derékig érő fekete hajzuhataga láttán -, két tanú előtt el kellett ismételnem az arab eskü szövegét, és gyűrűt váltottunk. Akkor elhatároztam, hogy Amerikában fogok élni.

Dolores azóta is változatlanul „össze-vissza” utazgat a világban.

- A kislányomat, Amayát, hogy őszinte legyek, nem terveztük. De két hónapos korában már együtt utaztunk az Elefántcsontpartra föllépni. Nemrégén egy hónapig New York-ban szerepeltem, és anyagot gyűjtöttem a könyvemhez. A legszínvonalasabb keleti szórakozóhelyeken, egy elegáns libanoni étteremben, a Cedars of Lebanon-ban és egy egyiptomi templombelsőit idéző revűszínpadon táncoltam. Jordániában kétszer, Dubaiban háromszor voltam szerződéssel ötcsillagos szállodákban.

Az Emirátus nagyon gazdag ország, mint egy modern oázis a sivatag közepén. Az emír anyagilag támogatja azokat, akiknek nincs elég pénzük feleséget „vásárolni”, nehogy külföldi nőt vegyenek el helybéli lány helyett. Szigorúak a szabályok, műsor közben nem lehet pénzt adni, és nem szabad lemenni a vendégek közé.

- Jártam Szíriában is, meglátogattam apukámat. A felesége és a féltestvéreim is nagyon kedvesek voltak, kényeztették Amayát. Damaszkuszban találkoztam az ottani tévé igazgatójával, aki meghívott az Aleppói Zenei- és Táncfesztiválra. Itthon szilveszterkor kilenc helyen léptem föl.

- Ma már a férjem is azt szeretné ha abbahagynám a táncot. De én nem „adom fel”. Még nem tudjuk, hogy együtt maradunk-e vagy sem – mondja némi rezignációval.

Dolorest még amerikai „turnéja” el?tt fölvtették az ELTE arab szakára. Az egyetem adott két év halasztást, hiszen táncolni csak addig tud, amíg fiatal. Talán szeptemberben elkezd az egyetemet. Addig is gyűjti az anyagot a tavasszal megjelenő könyvéhez, amelyben összefoglalja ami tudható a hastáncról.

– Kaptál ajánlatot gazdag arab olajsejktől?

– Már előfordult. általában letiltom a telefonomat a szállodákban, de ha mégis megtalálnak, akkor találkozót kérnek, és el akarnak halmozni ajándékokkal, kérdik, mi a kívánságom, arany, parfüm, táncruha?

– Melyiket választanád?

– Együtt a hármat – nevet harsányan.

– és egy könnyed liaison?

– Semmi, ...bár megfontolom, ha legközelebb megyek - neveti el magát újra. - Elég gazdagok ezek a sejkek, de nem róluk álmodok.

– Ha megkérnék a kezedet?

– Hát - bizonytalanodik el -, de arrafelé még most is dívik a többnejűség, és sokadiknak beállni, nem lehet nagy öröm.

HARMADIK TÉTEL: AMAYA ÁLMA

A hároméves kislány biztos, hogy többet repült életében, mint egy magyar átlagpolgár. Dolores általában magával viszi turnéira. Esténként bétiszittert fogad, nappal meg járják a várost vagy strandolnak. De néha az is előfordul, hogy a kislány Budapesten marad a nagyinál, és csak telefonon kap Jó éjt!-puszit édesanyjától. Ilyenkor Amaya álmában arany nyakláncokat hord és lebegő fátylakban szilaj táncot lejt. **Zétényi Zoltán** Fotó: Zétényi Zoltán (2Z Fotó & Média)